

28.4.2025

Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund r.y.
Kinturinkuja 4, PL 91
11101 Riihimäki

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Asia: HE 21/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

Viite: Lausuntopyyntönne 10.4.2025 / MmV / kirjallinen lausuntopyyntö

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITON LAUSUNTO KOSKIEN HALLITUKSEN ESITYSTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI METSÄSTYSLAIN 41 §:N MUUTTAMISESTA

Suomen Metsästäjäliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa seuraavaa:

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsästyslakia. Esitys liittyy pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan, jonka mukaan suurpetopoliittikkaa on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestokyvyn. Hallitusohjelmassa todetaan, että suurpetojen kannanhoidollinen metsästys turvataan lainsäädännöllä ja että jo aloitettua työtä kannanhoidollisen sudenmetsästyksen mahdollistamiseksi jatketaan eduskunnan päätöksen mukaisesti. Tämä on Metsästäjäliiton mielestä erittäin tärkeä ja aidosti toteutettavaksi tarkoitettu tavoite, sillä suurpetojen kannanhoidollinen metsästys on ollut estyneenä jo liian pitkään suurpetokantojen jatkuvasta kasvusta huolimatta ja tilanne on siltä osin muuttunut monin paikoin kestävämmäksi.

Metsästyskoira- sekä kotieläinvahingot kasvavat ja aiheuttavat helposti suurpetovastaista mielialaa. Monin paikoin on jo alueita, joissa esimerkiksi hirvieläinkantoja ei voida hoitaa susien läsnäolon takia lainkaan metsästyskoirien avulla. Tämä käy ilmi Metsästäjäliiton pääsiäisen aikaan jäsenistölleen suuntaamassa suurkyselyssä. **Yli 60 prosenttia vastanneista on sitä mieltä, että oman metsästysalueen sisälle syntyy alueita, joilla ei voi enää metsästää lainkaan, jos suden kannanhoidolliseen metsästyksen ei edelleenkään päästä.** Metsästäjäliiton kysely toteutettiin 18.-22.4.2025 sähköpostilinkin kautta jaettuna online-kyselynä, ja siihen saatiin 4 415 vastausta.

Suurkyselyssä kävi myös ilmi, että suurpetojen kannanhoidollista metsästystä pidetään tärkeänä niiden ihmisarkuuden ylläpitämisessä. **Nyt myös tutkimustulosten valossa voidaan osoittaa, että metsästys lisää esimerkiksi suurten nisäkkäiden ihmisarkuutta.** Tämä arkihavaintoihin perustuva metsästäjien kokemus metsästyksen vaikutuksesta eläinkannan käyttäytymiseen on siten todellinen. Tästä löytyy pohjoismaisten tutkimusten kautta esimerkkejä muun muassa karhun osalta. Karhujen metsästäjämyyden todennäköisesti pidemmällä aikavälillä muokkaa karhukannan pelottomampaa käyttäytymistä ihmistä kohtaan (Swenson 1999). Tuore katsausartikkeli (Slovikosky & Montgomery 2024) taas osoittaa, että metsästyksen avulla vaikutetaan ihmisarkuuden lisääntymisen ohella myös suurten nisäkkäiden elinympäristöjen valintaan kauemmas ihmisvaikutuksesta. Tämä osaltaan näyttää toteen, kuinka **kannanhoidollisella metsästyksellä voidaan saavuttaa juuri haluttuja tavoitteita suurpetojen käyttäytymisen muokkaamisessa.**

28.4.2025

Metsästäjäliitto lähtee siitä, että muutosten kokonaisuuden tulee palvella suurpetojen kaikkien kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupaedellytysten täyttymisen osoittamista. Muutosten jäädessä vajaiksi tai puutteellisiksi, on vaarana, ettei kannanhoidollinen metsästys tavoitteesta huolimatta lainkaan toteudu, vaan poikkeusluvut edelleen kumotaan hallinto-oikeuskäsittelyissä.

Säädösvalmisteluprosessissa selvästi esille tullut karhun priorisointi muiden lajien edelle ja siitä aiheutuvat aikatauluhaasteet eivät saa vaarantaa kahden muun suurpetolajin tarpeiden huomioimista nyt tehtävässä lainsäädäntöuudistuksessa. On tärkeää hahmottaa, että lakimuutoksessa ei ole kyse vain karhusta: **hallitusohjelman tavoitteen mukainen kannanhoidollinen metsästys on saatava käyntiin myös suden ja ilveksen osalta.**

Metsästäjäliitto kysyi jäseniltään pikakyselyssä 31.3.-1.4.2025, ajaako karhuluvituksen kiire ohi suden ja ilveksen kannanhoidollisen metsästyksen varmistamisesta. Kysely oli avoinna puolen vuorokauden ajan. Vastauksia saatiin 8 369 kappaletta. Vastaaajista 87 % kannatti seuraavaa kyselyssä seuraavaa toimintatapaa: *"Haluan, että metsästyslaki valmistellaan huolellisesti ja säädöksiin tehdään kaikki tarvittavat muutokset, jotta kolmen suurpedon (karhu, susi, ilves) kannanhoidollinen metsästys toteutuu. Hyväksyn, että tämä saattaa aiheuttaa kuitenkin viivästystä aikatauluihin ja ainakin karhun kannanhoidollisen metsästyksen lupien saaminen voi siirtyä vuoteen 2026."*

Kokonaisuutena katsoen Metsästäjäliitto pitää hallituksen esityksessä ehdotettuja muutoksia oikeansuuntaisina, mutta samalla järjestö toteaa niissä olevan korjaustarpeita. Lisäksi Metsästäjäliitto arvioi ehdotettujen muutosten olevan riittämättömiä erityisesti suden kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiseksi, minkä vuoksi järjestö pitää tarpeellisena täydentävien muutosten tekemistä.

EU-lainsäädännön muutokset ja niiden vaikutukset

Metsästäjäliitto muistuttaa, että EU-komissio on kannustanut jäsenmaita hyödyntämään luontodirektiivin tarjoamia mahdollisuuksia poiketa suurpetojen tiukasta suojelusta ja siten lähtenyt aktiivisesti edistämään aiempaa tasapainoisempaa suurpetopolitiikkaa. Komissio on äskettäin ehdottanut luontodirektiivin muuttamista suden osalta niin, että laji siirrettäisiin liitteestä IV liitteeseen V. Suomen on osaltaan voimakkaasti edistettävä tämän EU-tasaisen muutoksen pikaista toteutumista ja tehtävä sen jälkeen tarpeelliset muutokset kansalliseen lainsäädäntöön. Metsästäjäliiton mielestä Suomen on samalla ponnekkaasti tavoiteltava vastaavaa muutosta myös karhulle ja ilvekselle.

Eduskunnan käsittelyssä on parhaillaan E-kirje, joka koskee edellä mainittua suden suojeluaseman muutosta luontodirektiivissä (E 27/2025 vp). E-kirjeen perusmuistion mukaan liitesirrosta huolimatta susi säilyisi edelleen luontodirektiivin 17 artiklan mukaisen direktiiviraportoinnin ja suotuisan suojelutason säilyttämisen vaatimusten alaisuudessa. Tämän asian EU-komissio on useasti todennut vastauksissaan EU-parlamentille esimerkiksi päättyneen talven aikana (https://metsastajaliitto.fi/system/files/inline-files/Wolf%20Downlisting%20and%20FCS.2025.04.01.NHA__0.pdf). Perusmuistion mukaan liitesirto mahdollistaisi joustavamman keinovalikoiman suden aiheuttamien vahinkojen lieventämiseksi kansallisesti edellyttäen, että suden suotuisan suojelun taso tämän sallii. Metsästäjäliitto muistuttaa, että **Suomessa ei ole määritelty sudelle suotuisan suojelutason viitearvoa. Metsästäjäliitto näkee tärkeänä, että metsästyslakiin sisällytettäisiin sääntelyä suotuisan suojelutason määrittämisen perusteista Suomessa.**

28.4.2025

Tällä hetkellä tiedossa ei myöskään ole, millaisiin perusteisiin nojaten Suomi aikoo raportoida komissiolle suden suojelutason tilannetta kesän 2025 direktiiviraportoinnissa. Metsästäjäliitto esittää, että Suomen tulisi raportoida vuoden 2024 lopun tilanne, mikä on johdettavissa suurpetojen vuonna 2025 julkistetuista kanta-arvioista.

Periaatteellinen lähtökohta esityksessä tulee saada yleisemmäksi

Metsästäjäliitto haluaa tuoda esiin, että hallituksen esityksen periaatteellinen lähtökohta on saatava yleisemmäksi, se on kirjattava lakiin sellaisenaan. Hallituksen esitysluonnos on nyt ristiriidassa direktiivin yleissitovuuden osalta ja periaatteellinen lähtökohta on kytketty ainoastaan poikkeuslupaharkintaan, vaikka taustalla olevissa luontodirektiivissä ja Bernin sopimuksessa sovellettavuus on laajempaa:

- Luontodirektiivin 2 artiklan 3 kohta: *"Tämän direktiivin mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä otetaan huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset vaatimukset sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet."*
- Bernin sopimuksen 2 artikla: *"Sopimuspuolten tulee ryhtyä tarvittaviin toimiin luonnonvaraisten kasvi- ja eläinkantojen pitämiseksi tasolla, joka vastaa erityisesti ekologiaa, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia, tai näiden sopeuttamiseksi tällaiselle tasolle. Tällöin sopimuspuolten tulee ottaa huomioon taloudelliset ja virkistykselliset vaatimukset sekä paikallisesti uhanalaisten alalajien, muunnosten tai muotojen tarpeet."*

Periaatteellisesta lähtökohdasta tarvitaan **metsästyslakiin erillinen pykälä, jota ei ole kytketty vain poikkeuslupaharkintaan.** Asia on yhtä olennainen myös esim. hyväksyttävän päämäärän ja kannanhoitosuunnitelmien osalta.

Esim.: xx § Toimenpiteillä huomioon otettavat asiat *"Tämän lain ja sen nojalla annettujen säädösten mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä otetaan huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset vaatimukset sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet."*

Asetusluonnos ja asetusmuistion luonnos puuttuvat esityksestä

Metsästäjäliitto näkee yhtenä keskeisenä kehitystarpeena sen, että hallituksen esitysluonnoksessa ei ole mainittu asetusluonnosta eikä myöskään asetusmuistion luonnosta. Tämä aiheuttaa sen, että poikkeamisen hyväksyttävää päämäärää tai kannanhoitoalueita kunkin suurpetolajin osalta on silloin vaikeaa tarkemmin arvioida. Asia tulee Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan korjata.

Suotuisan suojelutason viitearvosta tarvitaan erillinen pykälä

Viitaten lausunnon alussa kerrottuun Metsästäjäliitto näkee edelleen kehitettävänä kohteena sen, että **suotuisan suojelutason vähimmäismäärästä eli viitearvosta tulee saada kirjaus lakiin erillisenä pykälänä.** Liiton mielestä näin keskeistä asiaa ei tule jättää pelkästään kannanhoitosuunnitelmien ja asetuksen varaan.

Suotuisan suojelutason vähimmäismäärää eli viitearvoa käsittelevässä pykälässä on tarpeen säätää seuraavista asioista:

1. Käsitteen määrittely
2. Tulee velvoittaa vähimmäismäärän eli viitearvon määrittelyyn karhun, ilveksen ja suden osalta

28.4.2025

3. Vähimmäismäärän eli viitearvon määrittämisen reunaehdot (mm. riskitaso, Suomen yksi susipopulaatio, Suomen susikannan välitön yhteys naapurimaiden populaatioihin)
4. Vähimmäismäärän eli viitearvon määrän jakaminen kannanhoitoalueille ja perusteet jakamiselle
5. Asetuksenantovaltuus, jonka mukaan lopullinen vähimmäismäärä eli viitearvo ja kannanhoitoalueille jaetut määrät esitetään MMM:n asetuksessa.

Esitysluonnoksen perusteluteksteissä on todettu, että kaikille lajeille ei ole tarpeen asettaa vähimmäismäärää ja että sen vuoksi asetusenantovaltuus on siinä muodossa, että sitä voidaan MMM:n harkinnan mukaan *tarvittaessa* käyttää. Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan vähimmäismäärän eli viitearvon asettamiselle on erityinen tarve suden osalta. Kuitenkin myös karhulle ja ilvekselle olisi tarpeen määritellä vähimmäismäärä eli viitearvo, jotta lisättäisiin varmuutta suotuisaan suojelutasoon liittyvän myös niiden lajien poikkeuslupaedellytyksen vaatimusten täyttymisen osoittamiseen. Suden osalta vähimmäismäärä tulee asettaa ensimmäisenä eli jo nyt kevään 2025 aikana läpivietävän lainsäädäntöprosessin yhteydessä. Edellä todetun johdosta Metsästäjäliitto edellyttää, että asetusenantovaltuus tulee kirjata muodossa ”MMM:n tulee määrittää kaikille suurpetolajeille kannan vähimmäismäärä eli viitearvo”.

On selvää, että karhun ja ilveksen osalta vähimmäismäärän eli viitearvon määrittelytyöhön tarvitaan enemmän aikaa, ja tämä tulisikin Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan todeta hallituksen esityksen perusteluissa. Lisäksi vähimmäismäärän määrittelyä ei pidä jättää harkinnanvaraiseksi asiaksi, vaan siihen tulee erityisesti suden osalta selkeästi velvoittoa.

Metsästäjäliitto korostaa, että suotuisan suojelutason viitearvon luontevin ja perustelluin päätöksentekijä on Suomen eduskunta. Tätä ajatusta noudattaen eduskunnan päätöksentekijärooli toteutettaisiin siten, että metsästyslain säännöksissä ilmaistaisiin päätöksentekijän valinnat. **Vähimmäismäärän määrittämiseen liittyviä valintoja ei siten tule jättää kannanhoitosuunnitelmien ja täsmentämättömän asetusenantovaltuuden varaan, vaan asiasta on säädettävä metsäslaisissa.**

Kaikille tarkastelun kohteena oleville suurpetolajeille yhteisesti päätöksentekijän valinta voitaisiin ilmaista säännöksessä niin, että **lähtökohtana olevaan pienimpään elinvoimaiseen populaatioon lisätään 10 prosentin varmuusmarginaali**. Varmuusmarginaalin tarkoituksena on varmistaa erityisesti se, että epävarmuudet vähenevät ja häviämiskäsi jää riittävän matalaksi.

Metsästäjäliitto haluaa muistuttaa, että Suomessa sudella ei ole todellista käytännön häviämiskäsiä, koska lajin kannan kehityksen ja tilan seuranta on meillä erittäin intensiivistä ja susipopulaatiomme on kiinteässä yhteydessä naapurimaihin, erityisesti Venäjän suuntaan. Säännöksessä tulee ilmaista suden osalta tilanne niin, että Suomessa on **yksi susipopulaatio ja Suomen susikannalla on välitön yhteys naapurimaiden populaatioihin**.

Ruotsissa susikannan suotuisan suojelutason haarukaksi on linjattu Ruotsin hallituksen selonteon pohjalta 170-270 sutta. Tällä hetkellä maan hallitus on laskemassa viitearvon tasoksi portaittain 170 sutta. Virossa, joka maana kuuluu suden osalta jo luontodirektiivin liitteeseen viisi, susikannan suotuisan suojelutason viitearvo on 145 sutta.

Kannanhoitoalueet ovat tärkeässä asemassa suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupien kannalta. Metsästäjäliiton mielestä on tärkeää huolehtia, että myös määriteltävällä lajin vähimmäismäärällä eli viitearvolla on selkeä ja kiinteä yhteys kannanhoitoalueisiin. Tämän takia **vähimmäismäärä tulee jakaa kannanhoitoalueille**. Jakamisesta ja sen perusteista tulee säätää

28.4.2025

metsästyslaissa. Kannanhoitoalueille jaettu vähimmäismäärä olisi rooliltaan rinnakkainen kannanhoitoalueittain asetetulle hyväksyttävälle päämäärälle ja kannanhoitoalueittain asetetulle suurimmalle saalismäärälle, jotka ovat merkitykseltään keskeisiä poikkeuslupien kannalta.

Hallituksen esitysluonnoksessa mainitaan, että vähimmäismäärä eli lukumäärällä esitettävä loppu-tulos tulisi kirjattua MMM:n asetukseen. Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan tämä olisi hyväksyttävä ratkaisu edellyttäen, että edellä läpi käydyt vähimmäismäärän määrittelyyn liittyvät asiat säädetään metsästyslaissa. Jos metsästyslaissa olisi erillinen pykälä vähimmäismäärästä eli viitearvosta, siihen voitaisiin sijoittaa myös tarvittava asetuksenantovaltuus 41 §:n sijoittamisen sijaan.

Metsästyslakiin tarvittava erillinen pykälä edellä esitetyn perusteella suotuisan suojelutason vähimmäismäärästä voisi olla seuraava:

xx § Suotuisan suojelutason vähimmäismäärä

Sudelle, karhulle ja ilvekselle on määriteltävä suotuisan suojelutason vähimmäismäärä. Vähimmäismäärä kuvaa populaatiokokoa, jolla kunkin lajin suotuisa suojelutaso olisi turvattu Suomessa pitkällä aikavälillä. Vähimmäismäärän lähtökohtana on pienin elinvoimainen populaatio.

1 momentissa tarkoitettu vähimmäismäärä määritellään siten, että pienimpään elinvoimaiseen populaatioon lisätään 10 prosentin varmuusmarginaali. Määrittelyssä tulee huomioida tavoite pitää kunkin suurpetolajin kielteiset sosioekonomiset vaikutukset mahdollisimman pieninä. Suden vähimmäismäärän määrittelyssä huomioidaan, että Suomessa on tarkasti kannanseurannassa oleva yksi populaatio, joka on välittömässä yhteydessä naapurimaiden susikantaan.

1 momentissa tarkoitettu vähimmäismäärä jaetaan kannanhoitoalueille kanta-arvioiden osoittamiin tiheyksiin perustuen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitettu vähimmäismäärä sekä 3 momentissa tarkoitettut kannanhoitoalueille jaetut määrät.

Vähimmäismäärän eli viitearvon osalta lain perusteluissa tulisi määrittää, että asetuksella voidaan vähimmäismäärä eli viitearvo asettaa seuraavasti:

Suotuisan suojelutason vähimmäismäärän määrittelyn lähtökohtana on pienin elinvoimainen populaatio. On tärkeää muodostaa selvä kanta siihen, miten pienin elinvoimainen populaatio määritellään. Sudella alaraja olisi geneettisesti pienin elinvoimainen populaatio perustuen Franklinin (1980) tutkimuksiin sukusiitosheikkouden välttämiseksi lyhyellä aikavälillä. Tutkimuksen mukaan siihen tarvitaan efektiivinen populaatiokoko, jonka suuruus on ($N_e > 50$) eli 25 lisääntyvää paria, mikä tarkoittaa 50 sutta. Juuri tätä tutkimuksesta johdettua määritelmää on käytetty Ruotsissa määritettäessä suden suotuisan suojelutason viitearvoa. Se on myös lähtökohtana tuoreessa EU-komission suotuisan suojelun tason viitearvon muodostamisen sovellusohjeessa.

Määritelmällisesti edellytyksenä on, että suotuisan suojelutason viitearvo on oltava korkeampi kuin pienin elinvoimainen kanta. **Kuinka paljon suurempi sen täytyy olla, on päätettävissä poliittisesti.** Suden osalta tarkoituksenmukainen suden viitearvo Suomessa saataisiin määrittelyllä 25 lisääntyvää paria eli 50 sutta ja kertomalla määrä kolmella (150 sutta) sekä lisäämällä lukuun 10% varmuusmarginaali.

28.4.2025

Kannanhoitoalueista selkeä asetuksenantovaltuus

Hallituksen esityksen mukaan ministeriön asetuksella vahvistettaisiin hoitosuunnitelmissa esitetyt kannanhoitoalueet. Metsästäjäliitto haluaa nostaa esiin kysymyksen, miksi juuri kannanhoitosuunnitelma määritteli kannanhoitoalueet, jotka asetuksella vahvistettaisiin. Metsästäjäliiton mielestä asian tulee mennä päinvastoin eli asetuksella tulee säätää kannanhoitoalueista, jotka ohjaavat kannanhoitosuunnitelman laatimista ja sisältöä. Näin loogisesti toimien lainsäädäntö ohjaa kannanhoitosuunnitelmia. Jos kannanhoitoalueet säädetään asetuksella, voidaan niiden perustelut silloin esittää asetusmuistiossa. **Kannanhoitoalueiden määrittely tulee tapahtua siten, että alueellisuuden huomioiminen toteutuu aidosti.** Metsästäjäliitto haluaa kiinnittää huomiota siihen, että jo nykyisin metsästyslain 41§:ssä on mainittuna "alueet". On kuitenkin pantava merkille, että pykälän teksti ei kuitenkaan selkeästi tarkoita kannanhoitoalueita. Kun asetuksella on tarkoitus säätää kannanhoitoalueista, on Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan **asetuksenantovaltuuden sanamuotoa selkeytettävä.** Kannanhoitoalueita määriteltäessä tulisi huomioida myös olemassa olevat alueellisten riistakeskusten hallintoalueet ja Tassu-tiedon tuottamisen ja raportoinnin käytänteet siten, että alueiden rajat noudattaisivat alueellisten riistakeskusten rajoja.

Kannanhoitosuunnitelman merkitystä täsmennettävä

Kehitystarvetta on liiton mielestä myös kannanhoitosuunnitelman merkityksen täsmentämisen osalta. Lähtökohtaisesti on selvää, että kannanhoitosuunnitelma ei voi määritellä lainsäädäntöä. Kääntäen lainsäädännöllä on mahdollista määritellä kannanhoitosuunnitelmaa. Hallituksen esitysluonnos ei tässä muodossaan selkeytä kannanhoitosuunnitelman roolia poikkeuslupien perusteluasiakirjana. **Kannanhoitosuunnitelman merkitys poikkeuslupien kannalta liittyy erityisesti tietopohjaan ja poikkeuslupien tarvitsemiin perusteluihin.** Kannanhoitosuunnitelmille on annettava juridinen asema, jotta mm. oikeuslaitoksella on velvoite huomioida suunnitelmat arvioidessaan suurpetojen poikkeusluvista tehtyjä valituksia.

Tämän tulisi näkyä myös säännöksessä, esimerkiksi seuraavan sanamuodon mukaisesti: *"Lupa-harkinnassa voidaan ottaa huomioon myös riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjen hoitoa koskevat hoitosuunnitelmat, joilla voidaan tukea tämän lain xx §:ssä säädettyjen poikkeuslupien edellytysten täyttymisen osoittamista."*

Metsästyslain 41 a §:n 3 momentin sanamuotoja on korjattava

Lisäksi metsästyslain 41 a §:n 3 momentin **sanamuotoja, jotka johtuvat virheellisestä käännöksestä**, ei ole huomautuksista huolimatta hallituksen esityksessä korjattu. Ne tulisi Metsästäjäliiton mielestä korjata.

- Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e-alakohta toteaa: *"salliakseen tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen liitteessä IV olevien lajien yksilöiden ottamisen ja hallussapidon kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa"*
- Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e-alakohta englanniksi: *"to allow, under strictly supervised conditions, on a selective basis and to a limited extent, the taking or keeping of certain specimens of the species listed in Annex IV in limited numbers specified by the competent national authorities"*
- Metsästyslain 41 a §:n 3 momentti: *"Sutta, karhua, saukkoa ja ilvestä koskeva poikkeuslupa voidaan myöntää myös tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden pyydystämiseksi tai tappamiseksi."*

28.4.2025

- Käännöksessä on siten eroa **yksilöintivaatimuksen ja rajoittamisen osalta**: *tietyjen lajien yksilöt vs. tietyt yksilöt sekä rajoittaminen ylipäättään vs. lukumäärän rajoittaminen.*
- Myös komission tulkintaohjeessa on havaittavissa sekä siihen perustuvissa EUTI- ja korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuissa vastaavaa epäselvyyttä.

Käännösvirheet ovat johtaneet siihen oikeudelliseen virhetulkintaan, että suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen poikkeusluvan valituskäsittelyssä oikeus on katsonut, että jokaisesta poikkeusluvalla poistettavasta suurpedosta tulisi tuottaa erillinen perustelu. Tämä toimintamalli ei ole mahdollinen kannanhoidollisen metsästyksen osalta, jossa suurpetokantaan vaikutetaan koko lajin osalta, eikä juuri tietyjä suurpetoyksilöitä yksilöiden.

Jatkotyö on käynnistettävä viipymättä

Uusien säännösten mainitaan hallituksen esityksen mukaan tulevan voimaan viimeistään touku-kuussa 2025. Samaan aikaan EU:ssa on käynnissä suden suojelustatuksen alentaminen luontodirektiivissä pois tiukan suojelun liitteestä IV väljemmän suojelun liitteeseen V. Jos muutos toteutuu, johtanee se metsästyslain uusiin uudistuksiin, jotka tuotaneen eduskunnan käsiteltäväksi toisella hallituksen esityksellä. Metsästäjäliitto näkee erittäin tärkeänä, että viimeistään seuraavan hallituksen esityksen valmistelussa on tarve juridisesti erittäin huolellisesti arvioida, mikä merkitys suotuisan suojelutason saavuttamisella tai ylläpitämisellä on kannanhoidollisen metsästyksen kannalta, jos susi on liitteessä V ja poikkeuslupajärjestelmän sijaan pyyntilupajärjestelmän piirissä. On keskeistä, että voidaan olla täysin varmoja, ettei esiin tule mitään sellaista tekijää tai seikkaa, mikä muodostuisi pyyntilupien hyödyntämisen osalta esteeksi tuomioistuinkäsittelyn osalta millään tasolla.

Metsästäjäliitto pitää tärkeänä, että sutta koskevan EU-lainsäädännön muutoksista huolimatta nyt tehtävien lainsäädäntömuutosten jatkoksi on viipymättä toteutettava lisää uudistuksia vielä kuluvan hallituskauden aikana. Uudistukset liittyvät kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupien menettelyn uudistamiseen, kannanhoitosuunnitelmien laatimisen menettelystä ja sisällöstä säätämiseen sekä kanta-arvioiden kehittämiseen. Samassa yhteydessä olisi erittäin tarpeellista tarkastella myös poikkeuslupiin liittyvän valitusoikeuden rajaamista siten, että myönnettyistä poikkeusluvista voivat valittaa vain ne toimijat ja yhteisöt, joilla on todellista toimintaa alueella. Myös poikkeuslupapäätöksiä koskevien valitusten kiireellisen käsittelyn mahdollisuuksia tuomioistuimessa tulisi edistää Ruotsin mallin mukaisesti.

Hallituksen esitykseen ei sisälly ehdotuksia kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupien hake- mis- ja myöntämismenettelyn uudistamiseksi. Kehitystarpeita siten ovat myös kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupien menettelyn uudistaminen ns. Ruotsin mallin mukaisiksi. Tämä tarkoittaisi Suomessa esimerkiksi sitä, että riistakeskus tuottaisi jatkossa perustelut poikkeusluville, eikä asia jäisi luvanhakijan eli tavallisen metsästäjän tehtäväksi. Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan ei hyvän hallintotavan mukaisesti voida edellyttää, että tavallinen kansalainen pystyisi tuottamaan poikkeuslupiin vaadittavat, hyvin yksityiskohtaiset juridiset perustelut.

Metsästäjäliitto muistuttaa, että kannanhoitosuunnitelmia koskeva sääntely on tällä hetkellä hyvin vähäistä ja katsoo, että olisi tarpeen käydä kannanhoitosuunnitelmien laatimisen menettelyä ja kannanhoitosuunnitelmien sisältöä koskevan sääntelyn toimivuus kokonaisuudessaan läpi. Asia on erityisen perusteltu nyt, kun hallituksen esityksessä ehdotetaan kannanhoitosuunnitelmien roolin selkeyttämistä keskeisenä osana poikkeuslupaharkintaa. Jotta kannanhoitosuunnitelmien huomioon ottamisesta olisi lupaharkinnassa mahdollisimman suurta lisäarvoa poikkeuslupien myöntämisen kannalta, kannanhoitosuunnitelmiin liittyvän sääntelyn on oltava niiden tehtävää tukevaa.

28.4.2025

Myös kanta-arvioiden tarkkuutta sekä laskentaperusteiden ja taustamateriaalien läpinäkyvyyttä on tarpeen lisätä. Lisäksi on välttämätöntä tiivistää tutkimuslaitoksen ja metsästäjien yhteistyötä sekä motivoida käytännön toimijakenttää aiempaa paremmin kattavan havaintomateriaalin saamiseksi.

Metsästäjäliiton pääsiäisenä 2025 jäsenistölleen tekemän selvityksen mukaan metsästäjien luottamus viranomaisiin on jo huomattavan heikolla tasolla: Maa- ja metsätalousministeriön toimintaan suurpetoasiassa ei luota 45 % metsästäjistä, ja luottamus on 21 prosentilla vastanneista 4402 metsästäjästä (ei osaa sanoa 34 %). Suomen riistakeskuksen toimintaan ei suurpetoasiassa luota 32 %, 38 prosenttia luottaa (ei osaa sanoa 30 %). Erityisen heikkoa metsästäjien luottamus on Luonnonvarakeskukseen: sen suurpetotutkimukseen ei luota vastanneista 4395 metsästäjästä 73 prosenttia, kun siihen luottavia oli vain 10 %. Lopuilla 17 prosentilla ei ollut mielipidettä asiaan. Ilmeisesti suurpetokysymyksestä johtuen metsästäjien luottamus Luonnonvarakeskuksen riistan tutkimukseen yleisestikin on valitettavan heikkoa, kun riistan tutkimukseen yleensä luottaa 20 % metsästäjistä, mutta 59 prosenttia ei luota. Asiassa 21 prosenttia ei osaa sanoa kantaansa.

Metsästäjäliitto näkee, että myös riistahallintolakiin ja riistavahinkolakiin liittyy uudistustarpeita, jotka osaltaan ovat välttämättömiä tukemaan nyt tehtäviä muutoksia. Riistahallintolain uudistusta tarvitaan liittyen suurpetojen ja poikkeuslupien osalta esimerkiksi riistakeskusalueiden yhteistyöhön. Myös riistavahinkolakia tulee tarkastella erityisesti suurpetoihin liittyen, koskien korvausperusteiden uudistamista. Tällä hetkellä korvaukset eivät kata kuin osan vahingonkärsijän kuluista esimerkiksi lammasvahinkotapauksissa.

LÄHTEET

Franklin, I. R. 1980. Evolutionary change in small populations. Teoksessa: Soulé, M. E. & Wilcox, B. A. (toim.), Conservation Biology: An Evolutionary-Ecological Perspective. Sinauer, Sunderland, USA, s. 135–149).

Slovikosky, S. A., & Montgomery, R. A. (2024). Large mammal behavioral defenses induced by the cues of human predation. PNAS Nexus, 3(9). [<https://doi.org/10.1093/PNASNEXUS/PGAE382>]

Swenson, Jon E., (1999) Does Hunting Affect the Behavior of Brown Bears in Eurasia? Ursus Vol. 11, A Selection of Papers from the Eleventh International Conference on Bear Research and Management, Graz, Austria, September 1997, and Gatlinburg, Tennessee, April 1998 (1999), s. 157-162. [<https://www.jstor.org/stable/i295313>]

Riihimäellä 28.4.2025

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITTO – FINLANDS JÄGARFÖRBUND R.Y.

toimeksi saaneena:

Ere Grenfors
Luonnon- ja riistanhoitopäällikkö